

UILYAM GOLDING “PASHSHALAR HUKMDORI” ASARIDA OBRAZLAR VA RAMZLAR IFODASI

Tursunova Marxabo Raxmonovna
Osiyo Xalqaro Universiteti
“ Tarix va filologiya ” kafedrasida assistenti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8127440>

Annotatsiya. Mazkur maqolada adabiyotda ramziy obrazlar yaratishdan ko‘zlangan maqsad, yozuvchi adiblarning ramziy so‘zlarni ishlatishdagi mahorati haqida so‘z yuritilgan. Ingliz adibi Uilyam Goldingning “Pashshalar hukmdori” asari misoli talqinida ramzlar sifatida foydalaniladigan so‘zlarning ma‘lum bir ma‘nolari hamda mazmunlari xususida to‘xtalib o‘tiladi. Ushbu maqolada “Pashshalar hukmdori” asarining yozilish tarixi va uning ingliz adabiyotidagi o‘rni haqida to‘xtalib o‘tiladi.

Kalit so‘zlar: obraz, ramz, badiiy adabiyot, ramziy obraz, ramziy tasvir.

Аннотация. В этой статье говорится о цели создания символических образов в литературе и о мастерстве писателей в использовании символических слов, будет обсуждаться содержание. Эта статья посвящена истории написания «Повелителя мух» и его месту в англоязычной литературе.

Ключевые слова: образ, символ, символический образ.

Annotation. This article talks about the purpose of creating symbolic images in literature and the skill of writers in using symbolic words. the contents will be discussed. This article focuses on the history of writing "Lord of the Flies" and its place in English literature.

Key words: image, symbol, fiction, symbolic image, symbolic image.

Uilyam Golding Angliyada tug‘ilgan, Ikkinchi jahon urushida qatnashgan va u shubhasiz, garchi bilvosita Birinchi jahon urushi oqibatlaridan chuqur qayg‘urgan yozuvchidir. 1983-yilda u “Pashshalar hukmdori” asari uchun adabiyot bo‘yicha Nobel mukofotiga sazovor bo‘ldi.

1954-yilda nashr etilgan “Pashshalar hukmdori” kitobi. R.M. Ballantayning “Marjon oroli” asariga istehzoli sharh sifatida yozilgan asardir. Bu roman chop etilishi juda qiyin bo‘lgan. Faber & Faber nashriyoti romanning yadroviy urush dahshatlarini tasvirlaydigan dastlabki bir nechta sahifalarini olib tashlash sharti bilan uni nashr etishga rozi bo‘lishidan oldin qo‘lyozma yigirma bitta nashriyot tomonidan rad etilgan. Natijada romandagi voqealar qaysi urush paytida sodir bo‘lgani haqida aytilmagan.

Nashr qilinganidan so‘ng roman diqqatni jalb qilmadi (1955-yil ichida AQShda uch mingtadan kam nusxasi sotildi), ammo bir necha yil o‘tgach u eng ko‘p sotiladigan kitoblardan biri bo‘ldi va 60-yillarning boshlarida ko‘plab kollej va maktablar dasturiga kiritildi. 2005-yilda Time jurnali asarni 1923-yildan beri chop etilgan ingliz tilidagi 100 ta eng yaxshi roman qatoriga kiritildi. 1990-yildan 1999-yilgacha roman Amerika kutubxonalar assotsiatsiyasi tomonidan tuzilgan XX asrning yuzlab munozarali kitoblari ro‘yxatida 68-o‘rinni egalladi.

“Pashshalar hukmdori” Goldingning inson yovuzligini ko‘rib chiqishi, bu murakkab mavzu nafaqat inson tabiatini, balki yovuzlikning sabablari, oqibatlari va namoyon bo‘lishini ham

o'z ichiga oladi. Golding bu mavzularga o'z romanidagi murakkab allegoriya orqali murojaat qiladi.

1954-yilda "Pashshalar hukmdori" birinchi marta nashr etilganida, Golding roman mavzusini "jamiyat illatlarini inson tabiatidagi nuqsonlar bilan bog'lashga urinish" deb ta'riflagan edi. 1982-yilgi "Harakatlanuvchi nishon" inshosida u oddiygina "Pashshalar xudosi" mavzusi qayg'u, qayg'u, qayg'u, qayg'u" deb ta'kidlagan.

Golding etkazmoqchi bo'lgan qayg'u manbai. U go'yoki begunoh maktab o'quvchilarini inson yashamaydigan tropik orolning qo'riqlanadigan muhitiga joylashtiradi va vahshiylik ma'lum bir muhitdagi ma'lum odamlar bilan chegaralanib qolmasligini, balki har bir insonda inson tabiatining olijanob tomoniga dog' sifatida, hatto hukmron ham bo'lmasligini ko'rsatadi.

O'quvchi asar tarixini va muallif berishni istagan asl ma'nosini tushunish uchun Golding yashagan davrning ijtimoiy hayoti bo'yicha bilimga ega bo'lishi kerak. Ikkinchi jahon urushida qatnashib, u ijtimoiy mavjudot bo'lgan odamlarga nisbatan o'z fikrini o'zgartirdi. Golding odamlar, hatto bolalar ham yovuzlik qilishi mumkinligiga ishonishni boshladi. U ichimizda nizolar borligini inkor qilmadi, chunki yovuzlik odamlarda bor bo'lgan birgina hissiyot emas. Kitobda bu belgilar qahramonlarda aks etadi. Ularning har biri o'z vakolatlari bilan – vijdon, aql, zo'ravonlik, totalitarizm va boshqalar bilan ajralib turadi.

Uning asarlarida mavjud bo'lgan turli xil tasvirlar alohida hodisalarga va bir lahzada umuman romanga muhimlik hissini oshiradi. Misol uchun, "Pashshalar hukmdori" asarida qahramonlar, faoliyat va sahna ramziy tarzda ishlaydi. Simun ezgulik timsoli va u Masih siymosidir. Jek jirkanchlikni anglatadi, Piggy esa bilim timsoli sifatida tasvirlangan. Bu yerda asosiy faoliyat - bu buyuklik va zaiflik o'rtasidagi kurash. Sahna xavf haqida gapiradigan okeanni o'z ichiga oladi; Aslida, Saymon, Piggy va uchuvchi butunlay okean tomonidan yuviladi. Cho'chqaning kesilgan etakchisi - bu to'qnashuv sahnasida amalga oshiriladigan jirkanchlik tasviri. Xuddi shunday, Castle Rock qo'shimcha ravishda Piggy halok bo'lgan joyda zukkolik tasviri sifatida ishlaydi. Shu qatorda Golding "Chivinlar xudosi" filmidagi tasvirlardan foydalanadi. Yuqoridagi satrlar ramziy tuzilmaning oqibatlarini ochib berishda Goldingning tilga nisbatan tartibini aks ettiradi.

"Pashshalar hukmdori" – dramatik asar, ramziy ma'nolarga to'la mazmunga ega, davlat va jamiyatga har jihatdan uning qulashidan tortib boshqa davlatning shakllanishiga qadar bo'lgan hodisalarni juda oddiy misolda yoritib berishi mumkin bo'lgan xarakterga ega.

Asarning yakuniy qismida Uilyam Golding juda katta muammoni ochib beradi. Agar inson uning ehtiyojlarini qondiradigan kuchli jamiyat bilan bog'lanmagan bo'lsa, og'ir ahvolga tushishi mumkin. Bunday holatda esa yashashga faqat kuchlilargina haqli. Davlatning umumiy tartib va maqsadlarga erishishi uchun bir nechta yo'li bor, ammo u bunga erishmasa, odamlar anarxiya holatiga tushib qoladi, asarda ko'rganimiz o'ta og'ir vaziyatda esa hattoki o'zining barcha ratsional rivojlanish bosqichiga qaramasdan, faqatgina yashab qolish instinktlari asosida boshqariladigan hayvonga aylanib qolishi mumkin

Butun asar biz ming yillar oldin yengib chiqqan deb hisoblagan vahshiylik va zo'ravonlikning oqibatlarini keltirib chiqaradigan insonning tirik qolish instinktiga asoslangan. Buni aks ettirgan ushbu roman, uning so'nggi so'zlarigacha bizni butunlay rom qilishga qodir, muallifda voqealarni hikoya qilishning ajoyib uslubi bor. Yolg'onni haqiqatga aylantirish va o'spirinlarda vahima paydo bo'lishiga qadar juda real ifodalangan. Syujet qanday qilib qo'rquv aqlning yo'qolishiga olib kelishini aks ettirishini ishonchli ifodalagan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. McEntee, John. "A Midlife Crisis That Followed Lord of the Flies." The Independent, Independent Digital News and Media, 12 Mar. 2012, www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/features/a-midlife-crisis-that-followed-lord-of-the-flies-7562764.html.
2. Morrison, Blake. "William Golding: The Man Who Wrote Lord of the Flies | Book Review." The Guardian, Guardian News and Media, 4 Sept. 2009, www.theguardian.com/books/2009/sep/05/william-golding-john-carey-review.
3. Somers, Jeffrey. "Biography of William Golding, British Novelist." ThoughtCo, Aug. 29, 2020, [thoughtco.com/biography-of-william-golding-british-novelist-4801336](https://www.thoughtco.com/biography-of-william-golding-british-novelist-4801336).
4. A Critical Analysis on the Writing Style of William Golding. (2022, September 15). Edubirdie. Retrieved May 22, 2023, from <https://edubirdie.com/examples/a-critical-analysis-on-the-writing-style-of-william-golding/>